

na snago se ne gloda, to in ono ni v redu, zmerja se in psuje, sedaj pa, ko pridejo rojaki, bo gotovo bolje. V veliki časti so ti rojaki pri odločitvah srbskih krogih, z visokimi osebami se bodo razgovarjali in zato ne bo težko, čita to ali ono izprosijo za svoje fantje in pa za hrvatske vojake, ki se tuaj veliko zanašajo na Slovence. Slovenki, kmet bo na lastne oči videl, da to in ono res ne gre, pa bo potem pri obedu med srbskimi veljaki to in ono spravil v prav prijateljski in bratov razgovor. Slovenec bo dejal: „Brate Srbin, naši fantje so tako in tako, na to in ono so navajeni, da te jim to, — saj nič ne stane in vsi bodo zadovoljni in ponosni vojaki. Mi spoštujemo vaše običaje, vi spoštujte pa naše in tako bo splošno zadovoljstvo in bratstvo.“ Ni mogoče, da bi brat Srbin bratu Slovencu na tak način predložene želje odrekal, roko mu bo dal: „Evo, brate Slovenec, odmah — takoj bomo vse uredili, da se bodo tudi vaši fantje tako dobro počutili pri nam kakor vi sedaj!“

Tako so sanjali naši fantje-vojaki in čakali na poset. Trušč po mestu, zastave, razne priprave in nekako nedeljisko razpoloženje je kazalo, da je prišel zaželjeni dan. Kje so rojaki? Sedaj so pri obedu, sedaj na ovisku pri načelniku, zdaj pri predsedniku demokratske organizacije, zdaj si ogledujejo šolo, sedaj so pri popu in sedaj — pijejo odhodnico na kolodvoru.

V zadnjem hipu se je nekaterim fantom vendarle posrečilo, da pridejo na kolodvor, da rojakom in pičlih, reststalih minutah potujejo, kar imajo na srecu. Zagledali so jih, spoznali med njimi celo nekatere znance in ko so se skozi množico do njih prerili, so klicali mili rojaki prav prijazne obraz, ker so mislili, da so ti vojaki — Srbi, ko so pa slišali, da so Slovenci in da se celo čez to in ono pritožujejo, ni bilo o prijaznosti niti sledu, odurno so jih nahrulili in malo je manj, kalo, da niso pozvali srbske oblasti, naj te nevhvaležne in obrekljive vojake kaznuje in zapre, češ, kako si upajo u falote tako govoriti, ko smo vendar mi pri vsem, kar smo videli in užili, tako navdušeni in očarani.

Vlak je oddrjal, srbsko spremstvo je klicalo: „Zivijo, zivijo!“, naši fantje so pa stali nemi, srepnih pogledov, stisnjenih pesti, s tugo in razočaranjem v srecu. Eni so preklinjali vse mogoče na svetu, drugi so se pa v miru vdali prepričanju, da leži hujše zlo od celega balkanizma v zaslepljenih in vinjenih možganih naših samostojnežev, in demokratov — pozabili vsega tega pa ne bodo ne eni in ne drugi.

Županska zveza za Slovenijo.

Naloga, ki jih je poverilo naše ljudstvo pri zadnjih občinskih volitvah novim občinskim odborom, so zlasti sedaj po vojski izredno težke. Razdejanje vojske ni prizanašalo tudi občanom in občinskim napravam. Vse to bi morali novi občinski odbori sedaj popraviti in urediti. Posameznim občinskim odborom in županom bo to zelo težko a združeni bodo tudi to izvršili. Sedanja vlada hoče okrniti in potlagoma popolnoma odpraviti avtonomijo občin in pravice županov. In tudi proti temu posamezni župan in občinski odbor ne bi mogel nič. A nobena vlada nam ne bo mogla vzeti samo uprave občin, ako bodo vsi župani in občinski odbori združeni, ramo ob rami nastopili v obrambo avtonomije občin in pravice od ljudstva izvoljenih županov in občinskih odborov. Zavest, da se morajo župani in občinski odborniki zvezati in združiti, ako hočejo občanom kar največ koristiti in uspešno braniti avtonomijo občin, je rodila Župansko zvezo za Slovenijo.

Cemu Županska zveza?

Župan bi moral biti danes cel dohtar. Vse postave in uredbe bi moral znati; če ne, je siromak on in njegovi občinski odborniki in njegova občina. Kje pa naj vse to zve, kar kot župan mora vedeti? Županska zveza mu pomaga! Županska zveza daje svojim članom, županom, občinskim odbornikom in namestnikom strokovni pouk o zakonih in predpisih občinske uprave. Pred nekaj tedni je v Ljubljani ustanovila posebno

tajništvo Županske zveze, ki članom Županske zveze na ustnena in pismena vprašanja daje strokovna pojasnila v vseh panogah občinske uprave. Pozivamo naše župane in občinske odbornike, da se že zdaj prično obračajo na to tajništvo Županske zveze v Ljubljani, Jugoslovanska škola, II. nadstropje, ali sami naravnost, ali pa potom tajništva Slo. ljudske stranke v Mariboru in Celju, ki bosta radi posredovali. Seveda pa imajo pravico do odgovora samo župani in občinski odborniki, ki so organizirani v Županski zvezi. Za odgovor ne pozabite priložiti znamke!

Županska zveza bo dajala svojim članom strokovni pouk tudi s tem, da o prirejala

poučne tečaje za župane in občinske odbornike. Ze na ustanovnem občnem zboru dne 14. avgusta t. l. so sklenili, da priredi Županska zveza letošnje zimo tri tečaje za župane: v Ljubljani, Mariboru in Celju. Ze danes opozarjamo naše župane, da se mnogoštevilno udeležijo tečajev! Obvesčeni bodo pravočasno.

Županska zveza pa bo začela izdajati tudi

list „Občinska uprava“.

Ker pa zaradi finančnih težkoč z izdajanjem „Občinske uprave“ se ni mogoče začeti, bo Županska zveza za sedaj vse društvene vesti priobčevala v „Domoljubu“ in „Slov. Gospodarju.“ Gba lista bosta tudi prinašala odgovore tajništva Županske zveze na razna vprašanja županov, ki so splošne važnosti. Toda dolgo lastnega glasila Županska zveza ne bo mogla poprositi. Ker članarina (letno 2 dinarja za vsakega člana) niti za tajništvo ne bo zadostovala, bodo morale občine tudi nekaj žrtvovati. Na seji Županske zveze dne 19. septembra je bilo sklenjeno, da se pozovejo vse občine, naj v prihodnjem občinskem proračunu postavijo v obliki podpore določeno svoto za nameravano glasilo „Občinska uprava.“ To občine lahko storijo. Saj zadnji cilj glasila Županske zveze bo, da poučuje župane, kako najbolje upravljati in voditi občine in koristiti občanom.

Kakor si morejo župani potrebni strokovni pouk omogočiti, če so združeni v Županski zvezi, tako bodo mogli avtonomijo občin braniti tudi le, če nastopijo skupno in organizirani v Županski zvezi.

Kako mislijo porabiti denar davkoplačevalcev v l. 1922?

Državni proračun za leto 1922 nam kaže natančno v številkah, kako hočejo sedanji vladinovi uporabiti denar davkoplačevalcev.

Predvsem moramo poudariti, da se je sedanja vlada v proračunu najbolj spomnila na vojsko in žandarmerijo.

Sklenili so, da bodo zgradili leta 1922 30 novih vojaških kasarn. Največ seve po Srbiji, Crnigori in Vojvodini, v Sloveniji samo 1. Za zidavo teh novih kasarn je predvidenih v proračunu 518,349.212 K. Proračun vojnega ministra znaša za 1922 za 324 milijonov kron več, nego leta 1921.

Za žandarmerijo bodo porabili iz državne blagajne 756 milijonov kron. Poleg stroškov za žandarmerijo zahteva vojni minister za vzdrževanje pograničnih čet (ruskih Wranglovcov) 660 milijonov kron. Za leto 1922 zahteva samo vojni ministerstvo za nove kasarne, žandarmerijo in pogranične trupe 1 milijardo kron več, kot lani.

Ko je bila naša vlada, nismo rabili novih kasarn, ne toliko žandarjev in ruskih pandurjev, to potrebo milijonskih in milijonskih svot iz že skoro praznih žepov davkoplačevalcev nam je prinesel minister Pucelj in njegova radikalno-demokratska ministrska Zlahta.

Iz proračuna je razvidno, da so samostojni in demokratje veliki prijatelji vojaštva, žandarjev in ruskih pandurjev.

Ne smemo pa pozabiti, da državni proračun ne skrbi samo za pokritje izdatkov vojnega ministra, ampak tudi za izdatke vojnega ministra Pucelja.

Koliko velja Pucelj pri ministrih in kako so mu pri mesarskem srecu tovariši kmetje, najbolj kažejo proračun

ske svote, ki so določene za regulacijo rek in potokov v letu 1922. Za reguliranje slovenskih rek in potokov je postavljenih v proračun 5,400.000 K. Presneto malo! Regulirati hočejo: Savo, Dravo, Pesnico, Ljubljani in Kamniško Bistrico za 3 milijone kron. Smešno! Gorske potoke bodo uravnali za en milijon kron. Za olajšavo flosarske voznice po Savi in Savinji se bo izdalo samo 400.000 K. Za vse vodne regulacije v celi kraljevini je odločenih 128 milijonov kron, za zgradbo kasarn pa 516 milijonov. Tako se skrbi za našega kmeta, kateremu delajo poplave tolikanj škode. In vendar imamo sedaj za poljedeljskega ministra mesarja, ki govori po shodih, da je pod njegovim ministrom vstal naš kmet in se povspej do pravic — (pravilno davkov) kakor jih ni užival do sedaj!

Poglejmo še, koliko je odločila naša vlada za šole in ljudsko izobrazbo. Prosvetni minister zahteva letos 1.300 milijonov kron več nego lani.

Med prosvetne izdatke so uračunili tudi milijone, ki so jih izdali za sokolske izlete. V Srbiji odpade na Sokola 620.000 K, na Hrvatskem en milijon 430.000 K — skupaj 2,750.000 kron. Za dijaške stipendije cele kraljevine se bo izdalo 73,380.000 K.

Versko ministrstvo je postavilo v proračun za pravoslavne verske šole 20,354.500 K. Katoliške verske šole pa bodo dobile 2,951.275 K. Razlika med izdatki za pravoslavne in katoliške znaša 17,403.315 K. Pravoslavna verska uprava s šolami vred bo stala davkoplačevalce 161,601.026 K, katoliška s šolami pa 13,805.268 K. Razlika med izdatki za pravoslavje in katoličanstvo znaša 147,735,758 K in vendar bi se morali po ustavnem členu, ki govori o verski enakopravnosti v naši kraljevini, izdatki ministrstva ver porazdeliti enakomerno med pravoslavne in katolike po njih številu.

Iz ravnokar navedenega izvlečka iz državnega proračuna je razvidno, kako misli gospodariti sedanja vlada v letu 1922. Ze sedaj javljajo iz Beograda, da bodo zopet dvignili davke, da bodo izvlekli iz žepov davkoplačevalcev milijarde za kritje tolikanj nepotrebnih državnih stroškov. Vse to se dogaja pod žegnom samostojno-demokratske vlade.

O ravnokar naštetih državnih izdatkih pa skrbno molči časopis za zmago kmetov — „Kmet. list“.

„Blagoslov“ novih davkov nam obetajo.

Državni proračun za leto 1922 sega v tako visoke milijonske svote, da ga po izjavi finančnega ministra demokrata dr. Kumanudija ne bo mogoče kriti z dosedanjimi že itak nedoplačljivimi davki. Gospod finančni minister je razodel pred svojim odhodom v Londonu, kjer bo prosil angleške milijarderje za naše zunanje državno posojilo, da bo povišal davke na sledeči način:

Povišani bodo posredni in repozredni davki.

Od posrednih davkov bo predvsem povišan davek na vino, ki bo najbolj zadel slovenskega vinogradnika.

Vsi neposredni davki bodo povišani na ta način, da bo plačal oni, ki plačuje davka nad 400 K 20%—40% več od celokupne davčne svote kot dosedaj. Tako bo plačal v prihodnje n. pr. oni, ki je plačeval dosedaj 10.000 kron, 14.000 kron.

Poleg znatno povišanih davkov nas bo blagoslovila sedanja vlada še z znatnim povišanjem cen tobačnih izdelkov. Podražili bodo železniške potne karte, tovorne liste itd. Vse to bodo učinili vladinovi, da ne bo zeval iz državnega proračuna primanjkljaj več milijard, ampak profit na grozni način vseh davkoplačevalcev.

Tudi o novem povišanju davkov bo skrbno molčal „Kmetijski list“, ali pa lagal, da proračuna za leto 1922 ni podpisal slabostojni minister Pucelj ampak dr. Korošec!

Samostojna krivica slov. vinogradniku.

Od 1. septembra t. l. je upeljana državna užitnina (trošarina) na vino

in sicer za navadna vina 140 K od hl za lita vina nad 15% alkohola pa 2.400 K za hl.

Po tej novi užitninski naredbi mora vsak vinogradnik naznaniti svoj vinski pridelek pristojnemu oddelku finančne straže najpozneje 24 ur potem, ko je spravil vino v klet.

Ako vinogradniki ne naznanijo svojega pridelka, jih čakajo po novi naredbi nečuvno visoke kazni, ki se ne bodo nikakor odpustile, niti znižale.

Kdor ne naznani pravočasno pretama (vkletenja) svojega ali tujega vina, ta zagreši po novi naredbi tihotapstvo in se kaznuje z najmanj petkratnim zneskom na vse nenaznanjeno vino odpadajoče takozvane državne trošarine; blago s posodo vred pa zapade državi. Kdor bi opustil naznanilo pridelanega vina, moral bo plačati za vsak hl 140 K redne trošarine, najmanj 700 K kazni, zgubi pa še posodo in vino.

Te, novi naredbi o državni vinski trošarini pa še moramo dostaviti, da se dovolj vinogradnikovi družini nad 4 nad 15 let stare člane 400 lit. trošarine prosta uporaba pridelanega vina, nad 4, a ne nad 8 družinskih članov 600 lit., nad 8, a ne nad 12 članov 800 lit., nad 12 članov pa 1000 litrov. Kdor pa svojega pridelka ne bo prijavil, zgubi pravico na trošarinsko prosto vino za domačo potrebo, razun tega pa se mu še vse vino zapleni. Vino za domačo potrebo se mora hraniti ločeno od onih, kjer je za vino že, ali še neplačana trošarina.

Ta novi trošarinski pravilnik je bil izdan letos 1. septembra v „Službenih Novinah“ št. 199. Podpisan je seve tudi od samostojnega ministra Pucelja.

Tudi o tej grozni trošarini, katero upeljava je zasluga samostojnih, molči „Kmetijski list“, molčijo pa tudi vsi samostojni poslanci s svojim ministrom vred. Proti tej naravnost turški trošarini in kaznim se je pričel v imenu Jugoslovanskega kluba v Beograd poslanec Sušnik. Ne zadostuje pa samo protest Jugoslovanskega kluba, ampak naši vinogradniki morajo na vseh zborovanjih protestirati proti temu novemu žegnju samostojno-demokratske vlade in poslati proteste Tajništva SLS v Maribor — Cirilova tiskarna.

Politični ogled.

Kraljevina SHS. Kralj in Pašič sta še vedno v Parizu. Kedaj se vrneta v Beograd, še ni gotovo, sicer vedno pišejo, da prideta vsak čas, a dosedaj jih še ni. V Londonu se pa mudi finančni minister Kumanudi, koder bo najel pri nekih angleških fin. krogih zunanje državno posojilo. Naš zdravstveni minister Turek dr. Karamehmedović pa leži bolan na legarju. Kralj in Pašič v Parizu, finančni minister v Londonu, minister musliman na bolniški postelji — ni čudno, da so naši mili zavezniki nam odzveli še naš zadnji up uspeha v zunanji politiki — Skader in ga izročili Albanecem. Ti ministri, ki so še v Beogradu, so sklicali za 20. t. m. parlament, ki pa gotovo ne bo dolgo zboroval.

V italijanskih Benetkah so odločili sporno vprašanje Zapadne Ogrske. Madžari bodo izpraznili Burgenland, ki ga dobi Avstrija, za Sopronj pa so pristali na ljudsko glasovanje.

Gornjo Slezijo so razdelili med Nemce in Poljake, a so dobili Poljaki boljši in večji del. Te dni bodo prevzele nemške in poljske oblasti upravo gornje-slezjskih okrajev.

Naši shodi.

Sijajni shod KZ pri Sv. Frančišku.

V nedeljo, 16. t. m. se je vršil pri Sv. Frančišku shod, kakor ga še ni bilo v gornjesavinjski dolini. Nad 1500 najuglednejših mož in žen iz celega okraja je prihitelo na shod, navzoči pa so bili skoraj vsi župani in občinski odborniki z gornjegrajskega okraja. Shodu je predsedoval vrli režički župan M. Blekač. Navdušeno pozdravljen je govoril načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec o po-